

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Zeneelmélet - Szolfézs - Diktálás 5

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Zene
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Zeneművészet
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Zeneelmélet-Szolfézs-Diktálás 5 (Teoria muzicii - solfegiu - dictat 5)				A tantárgy kódja	TLM 3501
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Péter Éva				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Péter Éva				
2.4. Tanulmányi év	3	2.5. Félév	5	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	DF

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					5
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					12
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					3
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszámja					47
3.8. A félév összóraszámja					75
3.9. Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	Fejlett éneklési készség és hallás, tiszta vokális intonáció,

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel való felszereltsége
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel és zongorával való felszereltsége; szakkönyvtár megléte

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- Helyes összefüggéseket teremt a zenei szöveg és a hangzás konfigurációja között (közepes nehézségi fokon), a megszerzett hallási, valamint zenei írás-olvasási készségek alapján (beleértve a belső hallást is). - Tanulmányozza a zenét és eredeti zenei műveket a zeneelmélet megismerése érdekében. - Kottát olvas. - Dalokat gyakorol: a dalszöveget, a dallamot és a ritmust. - Énekléssel hoz létre zenei hangokat, a hangmagasság és a ritmus pontos jelölésével. - Zenei kottákat tanulmányoz és különböző előadásmódokat dolgoz ki.
Transzverzális kompetenciák	- Hatékony munkatechnikákat alkalmaz multidiszciplináris csapatban, különböző hierarchikus szinteken. - Objektíven önértékeli szakmai továbbképzési szükségleteit a munkaerőpiaci beilleszkedés és alkalmazkodás érdekében. - Képes az önmenedzselésre és önreprezentációra. - Irányítja saját szakmai fejlődését. - Megküzd a lámpalázzal.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató/végzett hallgató érvekre alapozva bemutatja és magyarázza a zenei notáció (a zeneírás és -olvasás) alapját képező elméleteket, fogalmakat és alapelveket.
Képességek	A hallgató/végzett hallgató – hallási képességeire, zenei memóriájára, valamint zeneírási és -olvasási készségeire támaszkodva – helyesen teremti meg az összefüggést a zenei szöveg és a hangzásbeli megvalósulás között, a szakterületnek megfelelő, változó jellegű és összetettségi szinten.
Felelősség és önállóság	A hallgató/végzett hallgató önállóan elemzi és értékeli a zenei szöveg és a hangzásbeli kifejezés összhangját, a szakterületnek megfelelő, reprezentatív repertoár- és stílusbeli sokféleség keretében.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy célja a zenei készségek (írás, olvasás, zenei gondolkodás) kialakítása és fejlesztése, amelynek elméleti alapjait a zeneelmélet, a gyakorlati alkalmazást a szolfézs, és zenediktálás biztosítja. Ez az összetett tevékenység bármilyen zenei tevékenység alapjául szolgál. Hozzásegíti az egyetemi hallgatókat, hogy a zenét, mint érthető szöveget fogják fel.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A diák értse meg és tudja alkalmazni a zeneelméleti fogalmakat, legyen képes hallás után írásban rögzíteni egyszólamú zeneműrészleteket; legyen képes szolmizálni különböző nehézségű zeneműrészleteket; legyen képes elemezni a zeneirodalomból vett példákat az elsajátított zeneelméleti ismeretek alapján.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A tonális hangrendszer kitágítása a XIX. század végétől kezdve.	-párbeszéd -analízis	Fogalmak: labilis, bi- és politonalitás, atonalitás Bibliográfia: Giuleanu: 344-352.

	-szemléltetés -közlés -modellálás	Kovács: 3-11
2. Az oktávszakasz egyenlő részekre osztásából létrehozott hangsorok: egészhangú skála	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: egészhangú skála, Bibliográfia: Giuleanu: 356–359. Kovács: 11-26
3. Messiaen korlátoltan transzponálható hangsorai.	-párbeszéd -felfedeztetés -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak: disztanciaelvű skálák Messiaen hangsorai. Bibliográfia: Giuleanu: 356–359. Kovács: 159–163.
4. . Dodekafónia. Szerializmus.	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: második bécsi iskola, kromatikus skála, alapsor, megfordítás, rák, rákmegfordítás. Bibliográfia: Kovács: 33–46. Giuleanu: 360–366.
5. . Dodekafónia. Szerializmus.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak: második bécsi iskola, kromatikus skála, alapsor, megfordítás, rák, rákmegfordítás. Bibliográfia: Kovács: 46–59. Giuleanu: 360–366.
6. Politonalitás	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: kettőnél több hangmen jelenléte Bibliográfia: Kovács: 84–90 Giuleanu: 352–356.
7. Politonalitás	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak: kettőnél több hangmen jelenléte Bibliográfia: Kovács: 96–103. Giuleanu: 352–356.
8. Neomodális rendszerek.	-párbeszéd -felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: integrált hangsorok, polimodális kromatika Bibliográfia: Kovács: 71–76. Giuleanu: 367–377. l.
9. . Bartók Béla tengelyrendszere.	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: tengelyrendszer Bibliográfia: Kovács: 104–107. Kovács: 79–108.
10. . Bartók Béla tengelyrendszere.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak: tengelyrendszer Bibliográfia: Péter: 96-99 Kovács: 79–108.
11. Az aranymetszés.	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: a Fibonacci számsor. Bibliográfia: Péter: 99-101 Giuleanu: 377–386.
12. Kórusművek zenei elemzése	-párbeszéd -analízis -közlés -modellálás	Fogalmak: hangnem, módusz Bibliográfia: Bartók: Gyermek- és nőikarok 8-16
13. Kórusművek zenei elemzése	-párbeszéd -szemléltetés -közlés	Fogalmak: hangnem, módusz Bibliográfia: Bartók: Gyermek- és nőikarok 18-26

	-modellálás	
14. Kórusművek zenei elemzése	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak: hangnem, módusz Bibliografia: Bartók: Gyermek- és nőikarok 27-38
Könyvészet Avasi Béla: <i>Zeneelmélet</i>. I-II. kötet. Tankönyvkiadó, Budapest, 1987 Bartók Béla: <i>Gyermek és női karok</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 1950 Bárdos Lajos: <i>Harminc írás</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 1969. Bognár R. – Soltész E., <i>Tanuljunk zenét</i>, Editio Musica, Budapest, 2004. Diaconu, Adrian: <i>Teorie superioară a muzicii</i>. Conservatorul “George Enescu”, Iași, 1978. Dumitrescu, Ion: <i>120 solfegii</i>, Vol I. Ed. Muzicală, București, 1985. Frank Oszkár: <i>Alapfokú zeneelmélet</i>. Music Trade, Budapest, 1995. Giuleanu, Victor: <i>Tratat de teoria muzicii</i>. Editura Muzicală, București, 1986. Keszler Lőrinc: <i>Zenei alapismeretek</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 2000. Kókai Rezső – Fábán Imre: <i>Századunk zenéje</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 1961. Kovács Sándor: <i>A XX. Század zenéje</i>. Tankönyvkiadó, Budapest, 1983. Péter Éva: <i>Zeneelmélet</i>. Presa Universitară Clujeană Kiadó, Kolozsvár, 2017. Péter Éva, <i>Szolfézs példatár</i>, Napoca Star Kiadó, Kolozsvár, 2009. Péter Éva: <i>Zenei készségfejlesztő gyakorlatok</i>. Editura RISOPRINT, Cluj-Napoca, 2023 Péter Éva: <i>György Maróthy's writings in the field of music theory</i>. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LX, 2, 2015, pp. 15–24. Râpă, Constantin: <i>Teoria superioară a muzicii</i>. Vol.I. Sisteme Tonale; Vol.II. Ritmul. Ed. Media Muzica, Cluj, 2001-2002. Strayer Hope R. <i>From Neumes to Notes: The Evolution of Music Notation</i>, Musical offerings, Vol. 4, 2013.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések

1. Alterált fokú tonális szolfézszyakorlatok. Kétszólamú barokk szolfézszyakorlatok	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă-Nedelcuț, Culegere de melodii pentru solfeiere, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2001,24-32 Nedelcuț, Nelida, 120 de solfegii la două voci, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005,3-8
2. Domináns hangnembe moduláló dúr jellegű zenediktálások. Polifonikus zenediktálás: Morley, Sweelinck	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă, Constantin, Curs de dicteu tonal-funcțional melodic și ritmic, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2008,61-62 Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, Dictee armonice și polifonice, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005, 6.
3. Alterált fokú tonális szolfézszyakorlatok, két előjegyzésig. Kétszólamú barokk szolfézszyakorlatok.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, Culegere de melodii pentru solfeiere, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2001, 33-40 Nedelcuț, Nelida, 120 de solfegii la două voci, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005, 9-15
4. Domináns hangnembe moduláló moll jellegű zenediktálások. Polifonikus zenediktálás Palestrina és Lassus műveiből.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă, Constantin, Curs de dicteu tonal-funcțional melodic și ritmic, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2008,64-65 <i>Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, Dictee armonice și polifonice, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005,7-9</i>
5. Legtöbb három előjegyzésű tonális szolfézszyakorlatok. Barokk korabeli kétszólamú szolfézszyakorlatok	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, Culegere de melodii pentru solfeiere, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2001, 41-50 <i>Nedelcuț, Nelida, 120 de solfegii la două voci, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005,15-22</i>
6. Dúr hangnem V fokát alteráló zenediktálások. Polifonikus zenediktálás J. des Pres és Claude le Jeune műveiből.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă, Constantin, Curs de dicteu tonal-funcțional melodic și ritmic, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2008,66 Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, Dictee armonice și polifonice, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005,11-15
7. J.S.Bach korálok szolmizálása horizontális és vertikális vonalban.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, Culegere de melodii pentru solfeiere, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2001, 51-58 Nedelcuț, Nelida, 120 de solfegii la două voci, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005,23-29 <i>Bach, Johann Sebastian, Vierstimmige Choralgesenge, Editio Musica, Budapest, 1982,55-56</i>
8. Polifonikus zenediktálások Byrd és Palestrina műveiből	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă, Constantin, Curs de dicteu tonal-funcțional melodic și ritmic, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2008, 67 <i>Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, Dictee armonice și polifonice, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005, 16-18</i>
9. Módosított fokú tonális szolfézszyakorlatok J.S.Bach korálirodalmában	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, Culegere de melodii pentru solfeiere, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2001, 59-67 Nedelcuț, Nelida, 120 de solfegii la două voci, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005,37-43 <i>Bach, Johann Sebastian, Vierstimmige Choralgesenge, Editio Musica, Budapest, 1982,93-94</i>
10. Moduláció a párhuzamos dúrba. Háromszólamú homofon zenediktálás: Banchieri és Giovanne da Nola művei	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă, Constantin, Curs de dicteu tonal-funcțional melodic și ritmic, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2008,68 <i>Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, Dictee armonice și polifonice, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005, 18</i>

11. Szolfézsgyakorlatok diatonikus hangnemi kitéréssel. Kétszólamú szolfézs gyakorlatok a klasszicizmus korából	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, Culegere de melodii pentru solfegiere, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2001, 75-79 Nedelcuț, Nelida, 120 de solfegii la două voci, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005,54-60.
12. Alterált fokok dúrban és mollban. Háromszólamú zenediktálás Jakob Regnart és Orazio Vecchi műveiből.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă, Constantin, Curs de dicteu tonal-funcțional melodic și ritmic, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2008,71-72 Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, Dictee armonice și polifonice, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005,19
13. Moduláló jellegű diatonikus szolfézsek. Két szólamú klasszikus szolfézsek.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, Culegere de melodii pentru solfegiere, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2001, 80-85 Nedelcuț, Nelida, 120 de solfegii la două voci, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005,61-66
14. Moduláció a dominánshoz moll hangnemben. Négy szólamú korál jellegű zenediktálás.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	Bibliográfia: Rîpă, Constantin, Curs de dicteu tonal-funcțional melodic și ritmic, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2008, 73 Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, Dictee armonice și polifonice, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005, 20-21
Könyvészet Bach, Johann Sebastian, <i>Vierstimmige Choralgesenge</i> , Editio Musica, Budapest, 1982 Dumitrescu, Ion, <i>120 solfegii de grad superior</i> , Vol.I., Editura Muzicală, București, 1985 Kodály Zoltán: <i>Tricinia</i> , Editio Musica, Budapest, 1992 Legányné Hegyi Erzsébet: <i>Bach példatár</i> , II,Editio Musica, Budapest, 1995 Musat, Rodica, <i>Dicteul melodic-Metodă de dezvoltare a muzicalității</i> , RISOPRINT, Cluj-N, 2008 Nedelcuț, Nelida, <i>120 de solfegii la două voci</i> , MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005 Odăgescu, Irina, <i>Studii practice pentru citire în chei la două voci</i> , Editura Fundației România de Măine, București, 1996 Péter Éva, <i>Szolfézs példatár</i> , Napoca Star Kiadó, Kolozsvár, 2009. Péter Éva: <i>Zenei készségfejlesztő gyakorlatok</i> . Editura RISOPRINT, Cluj-Napoca, 2023 Plaian Carmen, <i>Curs de exerciții de intonație pentru solfegiere</i> , MediaMusica, Cluj-Napoca, 2010 Rîpă, Constantin, <i>Curs de dicteu tonal-funcțional melodic și ritmic</i> , MediaMusica, Cluj-N, 2008 Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, <i>Dictee armonice și polifonice</i> , MediaMusica, Cluj-N, 2005 Rîpă, Constantin-Nedelcuț, Nelida, <i>Culegere de melodii pentru solfegiere</i> , MediaMusica, Cluj-Napoca, 2001		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Megfelelő szakmai képzés a zeneelmélet, zenei írás és olvasás területén.
--

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A zeneelmülethez tartozó kérdések, fogalmak ismerete.	Ellenőrzés írásbeli teszt által	33%
10.5 Szeminárium / Labor	Egyszólamú zenediktálás hallás utáni rögzítése	A zenei hallás fejlődésének ellenőrzése zenediktálás által.	33%
	-Szolfézs darabok elénekklése (tanult anyag és prima vista) -népdalok, zenemű részletek emlékezetből történő éneklése.	A kottaolvasási készség fejlődésének ellenőrzése a szolfézs gyakorlatok elénekklése által.	33%

		Zenei memória fejlődésének ellenőrzése a memoriter darabok eléneklése által.	
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Az 5-ös osztályzat eléréséhez a következők szükségesek: 10 kurzusokon és 10 szemináriumon való részvétel, 5-ös osztályzat megszerzése a félév során megvalósult részértékelésen, valamint 5-ös osztályzat megszerzése a zeneelmélet vizsgán (elméletből teszt, szolfézsából és diktálásból gyakorlati feladatok).			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

Kitöltés időpontja:
2025. 09.05.

Előadás felelőse:
Dr. Péter Éva

Szeminárium felelőse:
Dr. Péter Éva

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
...

Intézetigazgató:
.....

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.